

UNIDADE 11

Antes e agora

Nesta unidade imos decidir cal foi a época máis interesante da historia. Para iso, imos aprender:

◆ *a falar de hábitos, costumes e circunstancias no pasado* ◆ *a situar accións no pasado e no presente* ◆ *a argumentar e a debater* ◆ *algúns usos do copretérito* ◆ ***xa non* e *aínda***

1. GALICIA NA ÉPOCA DE FRANCO

A. Sabes como era Galicia na época de Franco? Completa estas informacións sobre algúns aspectos desta época.

1. Non existía
2. Había miles de
3. Moitas películas, e libros estaban prohibidos.
4. Existía a.....
5. A televisión e os outros..... estaban controlados polo goberno.
6. eran ilegais.
7. Os preservativos e..... estaban prohibidos.
8. vivían no exilio e non podían volver a España.
9. Estaba prohibido ensinar

galego

obras de teatro

o divorcio

medios de comunicación

centos de galegos

os partidos políticos

presos políticos

pena de morte

demais anticonceptivos

B. Agora, relaciona estes titulares coas informacións anteriores.

C
Aprobada a Lei do divorcio
(xullo de 1981)

A
Aprobada a Lei de amnistía
(outubre de 1977)

B
Executados Salvador Puig Antich e Heinz Chez
(marzo de 1974)

F
Ernesto Sábato homenaxea os exiliados galegos na Arxentina
(marzo de 2006)

D
A Constitución recolle a oficialidade das linguas catalá, galega e éuscara.
(outubro de 1977)

E
As farmacias comencan a vender pímulas anticonceptivas
(marzo de 1978)

I
Este mes empeza a emitir a Televisión de Galicia, a primeira canle en galego.
(xullo de 1985)

G
Créase o Centro Dramático Galego
(setembro de 1984)

H
Legalízase o Partido Comunista de España
(abril de 1977)

2. TURISTAS OU VIAXEIROS

A. Aquí tes un fragmento dun artigo sobre as viaxes. Estás de acordo co que di?

**Viaxar...
xa non
é unha
aventura**

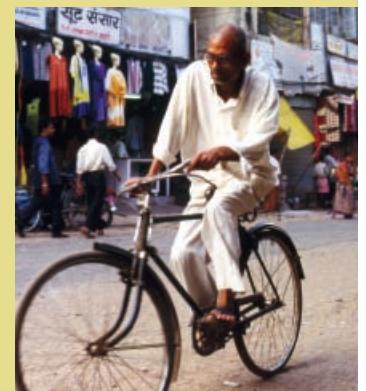
- *Eu estou de acordo. Para min viaxar xa non é unha aventura.*
- o *Pois eu non estou de acordo. Para min...*

B. Agora, le este cuestionario e marca as respostas coas que estas máis de acordo en cada caso.

A comezos do século pasado, os primeiros turistas (ingleses, alemáns, franceses...) descubrían o mundo. Todo era exótico e novo: a lingua do lugar, a comida, as cidades, as paisaxes.

Cada lugar era unha sorpresa e unha experiencia única. Pero iso cambiou radicalmente: hoxe en día o turismo move a diario millóns de persoas en todo o mundo, pero moi poucos o viven como unha auténtica aventura.

1 Viaxar é sempre unha experiencia enriquecedora. A xente que viaxa é máis interesante.

- a) Estou de acordo. As persoas que non viaxaron son menos interesantes.
- b) Si, viaxar é fantástico, pero hai xente interesantísima que non viaxou nunca.
- c) Pois eu creo que hai xente que viaxa moito, pero que non aprende nada nas súas viaxes.

2 Hoxe en día é moi difícil descubrir lugares novos e vivir aventuras.

- a) É certo, todos os lugares parecen iguais en todo o mundo, os restaurantes, os aeroportos, os hoteis, ata a xente!
- b) Ben, iso depende, se es aventureiro de verdade, podes encontrar experiencias novas en calquera lugar.
- c) Non estou de acordo. Para min, subir a un avión xa é unha aventura.

3 Agora a xente pode viaxar moito máis ca antes e iso é positivo.

- a) É verdade, hoxe en día todo o mundo viaxa e iso é moi bo.
- b) Non sei, creo que a xente viaxa máis, pero non quere descubrir cousas novas.
- c) Si, todo o mundo viaxa, pero iso tamén ten efectos negativos; por exemplo, no ambiente.

4 Antes todo era máis romántico. A xente viaxaba en barco, en tren... e esa viaxe era parte da aventura. Agora todo é demasiado rápido.

- a) Si, antes as viaxes duraban moito, iso formaba parte do encanto.
- b) Iso depende de como viaxas. Aínda hai maneiras románticas de viaxar.
- c) Pois eu creo que as viaxes son aínda moi lentas. Pérdese moito tempo.

5 Pódense vivir aventuras sen ir moi lonxe.

- a) Si, claro, a aventura pode estar na túa propia casa.
- b) Ben, creo que iso depende do carácter de cada un.
- c) Para min non. Eu creo que se realmente queres vivir unha aventura, tes que romper coa rutina e ir lonxe.

C. Nun programa de radio, unha xornalista especializada en viaxes dá a súa opinión sobre os temas anteriores. Escóitaa. Coincide contigo?

3. HOXE EN DÍA

A. Sabes algunha cousa sobre a Illa de Arousa? Coméntao cos teus compañeiros.

- *A Illa de Arousa é o único concello insular de toda Galicia.*
- *Si, claro, e está en...*

B. Unha persoa contounos unhas cousas sobre a Illa de Arousa. Le as frases. Refírense á actualidade ou ao comezo do século XX?

Hoxe en día a Illa de Arousa é un lugar de turismo nos meses de verán.

Entón non había ponte e só se podía viaxar na motora.

Na actualidade a illa conta cun importante festival de música no mes de agosto.

Antes non había cafeterías, só tabernas.

Nestes momentos a principal festa é a Festa do Mexillón.

Daquela aínda non existía como concello, pertencía a Vilanova de Arousa.

Naqueles tempos aínda non existía o Céltiga, o seu equipo de fútbol.

Agora o deporte acuático por excelencia na illa son as regatas de dornas.

C. Que palabras (verbos e expresións) che axudaron a saber se se trata do presente ou do pasado? Sublíñaas.

4. AOS 18 ANOS

A. Aquí tes unha serie de informacións sobre a vida de Anxo, un home de 70 anos. A que etapa da súa vida cres que pertence cada unha? Márcao no cadro.

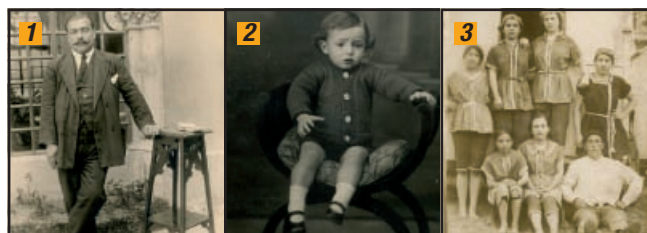
1. **Aos 18 anos** aínda non sabía de que quería traballar.
2. **Cando** era pequeno, sempre recollía animais da rúa e levábaos á casa: gatos, cans, paxaros...
3. **Cando** ía á universidade, en Santiago, saía moito de noite e ía moi pouco á clase.
4. **Cando** vivía en Lugo, coa súa segunda muller, tiña unha casa en Sanxenxo, onde veraneaba.
5. **Cando** tiña 55 anos, traballaba moito: era o director dunha empresa multinacional e viaxaba por toda Europa.
6. **De neno** era moi tímido e non tiña moitos amigos; encantáballe ler e quedar na casa cos seus irmáns.

infancia	xuventude	madurez

B. Fíxate nas estruturas marcadas en negriña. Escribe agora ti tres frases sobre tres momentos da túa vida.

5. AS FOTOS DA AVOA

A. Lupe está mirando unhas fotos con súa avoa, que ten 98 anos. Sabes a que conversa corresponde cada foto?

- A** ● **Mira esta foto na praia.**
- **Na praia?**
 - **Si, nos meus tempos a praia era moi diferente. Cando iamos, cambiabamos a roupa en casetas como esta e logo bañábamonos. Non tomabamos nunca o sol. Estar morena non estaba de moda.**
 - **E isto son os traxes de baño? Eran enormes, non?**
 - **Si, e sempre tiñan dúas pezas: camisa e pantalón.**

- B** ● **Mira este é un amigo do teu avó.**
- **Que gracioso!**
 - **Si, chamábase Xaime e era o mellor amigo do teu avó.**
 - **Que elegante, non?**
 - **É que antes non faciamos tantas fotos coma agora, e o día que iamos ao fotógrafo poñiamos a mellor roupa.**

- C** ● **E este é teu pai.**
- **Que guapo! Cantos anos tiña aquí?**
 - **Dous. Era un neno guapo, si. E moi bo.**

B. Nos diálogos, algúns verbos están nun novo tempo do pasado: o copretérito. Sublíñaos. Para que cres que se usa este tempo? Márcao.

- Para describir circunstancias ou cousas habituais no pasado
- Para falar de feitos que só ocorreron unha vez.

6. XA NON TOMO CAFÉ

A. Pensa nas cousas que facías antes e que xa non fas (hábitos ou características que cambiaron) e escríbeas.

Antes Agora **xa non**

.....

B. Pensa nas cousas que facías antes e que aínda fas (hábitos ou características que non cambiaron) e escríbeas.

Antes e **aínda**

.....

Copretérito

Entre outros usos, o copretérito serve para describir os hábitos, os costumes e as circunstancias dun momento pasado. O copretérito é o equivalente do presente (habitual), pero referido ao pasado.

Verbos regulares

	-AR ESTAR	-ER TER	-IR VIVIR
(eu)	estaba	tiña	vivía
(ti)	estabas	tiñas	vivías
(el/ela/vostede)	estaba	tiña	vivía
(nós)	estabamos	tiñamos	vivíamos
(vós)	estabades	tiñades	viviades
(eles/elas/vostedes)	estaban	tiñan	vivían

Verbos irregulares

	SER	IR
(eu)	era	ía
(ti)	eras	ías
(el/ela/vostede)	era	ía
(nós)	eramos	íamos
(vós)	erades	iades
(eles/elas/vostedes)	eran	ían

- Cando **eramos** nenos, **vivíamos** nunha casa moi grande. **Estaba** nunha zona tranquila un pouco lonxe do centro.

Marcadores temporais para o pasado

de neno/a
novo/a
aos 15 anos
cando **tiña 30 anos**
era novo/a
estudiaba

- Como eras **de neno**?
○ Era un neno moi normal, creo.

Para referirmos a unha época da que xa falamos anteriormente, podemos empregar as seguintes expresións.

nesa/naquela época/daquela
naqueles tempos
entón

- Eu, de neno, lía moito. Como **naquela época** non tiñamos televisión na casa...

Marcadores temporais para o presente

hoxe en día
actualmente

nestes momentos
agora

- Antes a xente non viaxaba moito porque era caro; **hoxe en día** é moito máis barato.

Argumentar e debater

Presentar unha opinión

- Eu penso/creo que...

Dar un exemplo

- Por exemplo...

Dar un elemento novo para reforzar unha opinión

- Ademais, naquela época...

Aceptar unha opinión

- Estou de acordo.
- (Si), é certo/verdade.
- (Si), claro/evidentemente.

Rexeitar unha opinión

- Pois, eu non estou de acordo (con iso).
- Eu creo que non.

Mostrar acordo parcial e matizar

- Pois, si, pero...
- Iso depende.
- Xa, pero...

Eu penso que, nos anos 60, a música era moito mellor que agora.

Pois, depende, porque tamén había música moi comercial...

Xa non/aínda + presente

Usamos **xa non** para expresar a interrupción dunha acción ou dun estado.

- **Xa non** vivo en Ourense.
(= Antes vivía en Ourense e agora **non**.)

Usamos **aínda** para expresar a continuidade dunha acción ou dun estado.

- **Aínda** vivo en Ourense.
(= Antes vivía en Ourense e sigo vivindo alí.)

7. CANDO TIÑA DEZ ANOS

A. Como eras aos 10 anos? Pensa en que aspectos eras diferente respecto a agora e escribe un pequeno texto contando as cousas máis interesantes.

- Que cousas che gustaban e cales non
- Como eras fisicamente
- Que cousas facías
- Os teus amigos
- ...

Cando tiña dez anos, vivía cos meus pais nunha pequena vila cerca de Vigo. Levaba lentes e trenzas e tiña o cabelo moi rubio. Tiña un gato moi chusco que se chamaba Miquiño e encantábame bañarme na praia. O meu grupo de música favorito era...

B. O profesor vai recoller os textos e vains repartir entre todos. Sabes de quen é o papel que che tocou?

8. ESTÁS DE ACORDO?

A. Ides oír unha serie de afirmacións sobre diferentes temas. Tomade notas.

1	
2	
3	
4	
5	

B. Agora, en parellas, decide se estades de acordo coas afirmacións anteriores ou se tendes algunha cousa que dicir ao respecto. Estades os dous de acordo en moitas cousas?

9. GRANDES INVENTOS

A. Algúns inventos e descubrimentos foron moi importantes para a vida e o benestar da xente. En parellas, pensade cal credes que foi o máis importante e por que. Antes deste invento, que cousas eran imposibles ou moi diferentes?

A invención do **teléfono**

O descubrimento do **lume**

A invención da **máquina de vapor**

A aparición da **internet**

O descubrimento da **penicilina**

A invención do **avión**

A invención da **roda**

O descubrimento da **electricidade**

A invención da **imprenta**

A invención da **televisión**

Outros:

(Non) había.....
 A xente (non) podía.....
 A xente (non) tiña que.....
 (Non) se podía.....

B. Agora, comentádeo cos demais compañeiros.

- *A nós parécenos moi importante a invención do avión. En primeiro lugar, porque, antes dos avións, a xente viaxaba moito menos que agora e as viaxes eran moito máis lentas. Por exemplo, as viaxes en barco de Europa a América duraban dúas semanas e eran moi duras. Ademais...*

12. HISTORIA DE GALICIA

Aquí tes oito viñetas que mostran algunhas cousas que pasaban en Galicia en varios momentos da historia. E hoxe en día? Que podes dicir da Galicia actual? Escribe o texto do último cadro.

1. Para os homes da antigüidade, o cabo de Fisterra marcaba os confíns da terra. Alén diso non había nada.

2. No século V a. C., o noroeste da Península estaba poboado por unha maioría de etnia celta. Vivían en poboados que se chamaban castros e que estaban constituídos por construcións de estrutura circular.

3. No século I d. C., Gallaecia era unha provincia do Imperio Romano. Non tiña as fronteiras que ten hoxe en día, xa que se estendía ata o oeste do río Pisuerga e o norte do río Douro. As principais cidades eran as fundadas polo emperador Augusto: Lucus Augusti (Lugo), Bracara Augusta (Braga) e Asturica Augusta (Astorga).

4. Como na actualidade, na idade media Santiago de Compostela xa era un centro de peregrinación, debido ao descubrimento do sepulcro do Apóstolo Santiago, no ano 813.

5. Entre os séculos XII e XIV, a lírica galego-portuguesa era a máis importante da península Ibérica.

6. Cara ao século XVI, a división administrativa de Galicia era diferente á actual. Tiña sete provincias que se correspondían coas sedes episcopais: Santiago, Betanzos, Lugo, Mondoñedo, Ourense, Tui e A Coruña.

7. A finais do século XIX e durante a primeira metade do XX, moitos galegos emigraban a América. Bos Aires era chamada "a quinta provincia galega", xa que nela había máis galegos que nas propias cidades de Galicia.

8. Durante a ditadura de Franco (1939-1975), en Galicia non había liberdade de expresión, prensa, reunión etc., e o galego non se podía empregar nin na Administración nin na educación.

A GALICIA ACTUAL

.....

.....

.....

.....